

Plán na podporu hospodářského oživení po pandemii covid-19

Informační podklad ke sdělení Chvíle pro Evropu: náprava škod a příprava na příští generaci

SDĚLENÍ

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Chvíle pro Evropu: náprava škod a příprava na příští generaci
KOM(2020) 456 v konečném znění, kód Rady 8136/20

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
28. 5. 2020
- **Datum projednání ve VEZ:**
10. 6. 2020 (1. kolo)
- **Procedura:**
Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmto institucím.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
V době zpracování podkladu nebylo k dispozici.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.

- **Odůvodnění a předmět:**

Evropská rada, na [videokonferenčním jednání dne 23. dubna 2020](#), se rozhodla pracovat na vytvoření fondu na podporu oživení s cílem reagovat na socioekonomické dopady krize covid-19 a pověřila Komisi, aby analyzovala potřeby a urychleně předložila návrh, který bude „odpovídat výzvě, již Evropská unie čelí.“

Na základě tohoto pověření Komise předložila [sdělení - Chvilé pro Evropu: náprava škod a příprava na příští generaci](#), ve kterém představila soubor opatření, který připravila za účelem nápravy škod způsobených pandemií covid-19 a podpory hospodářského oživení v celé EU. **Klíčovým nástrojem plánu na podporu hospodářského oživení po pandemii covid-19 bude nový nástroj Evropské unie na podporu oživení**, který Komise též nazývá Next Generation EU („EU příští generace“, dále jen „Next Generation EU“), který **má podpořit hospodářské oživení v Unii** finančními prostředky v celkové výši 750 miliard eur¹.

Současně s tímto sdělením Komise předložila [pozměněný návrh víceletého finančního rámce](#), jehož výše dosáhne v období 2021-2027 přibližně 1 100 miliard eur, [pozměněný návrh o systému vlastních zdrojů Evropské unie](#) a další legislativní návrhy.

V rámci plánu na podporu oživení budou uvolněny prostředky v celkové výši 1 850 miliard eur, které pomohou nastartovat ekonomiku a zajistí, aby se Evropská unie odrazila vpřed.

Komise zdůrazňuje, že pro evropské oživení je zásadní solidarita, soudržnost a konvergence a že „nikdo nesmí zůstat stranou“. Investice do jednoho členského státu jsou současně investicí do všech ostatních. Nová opatření naváží na již přijaté kroky, jejichž hlavním cílem byla bezprostřední ochrana životů a zdrojů obživy.

Při rozdělování finanční podpory je třeba zohlednit různost ekonomik členských států, v jejímž důsledku se liší i dopady pandemie. Stejně tak se krize projevila odlišným způsobem v různých ekonomických sektorech (nejhůře postiženy jsou klientské služby). Restart ekonomiky vnímá Komise současně jako příležitost k urychlení ekologické a digitální transformace.

- **Obsah a dopad:**

Komise navrhuje **využít potenciál rozpočtu EU k mobilizaci investic a předsunutí finanční podpory do prvních let oživení (2021-2024), a to prostřednictvím nástroje Next Generation EU o objemu 750 miliard eur a prostřednictvím posíleného víceletého finančního rámce na období 2021-2027**, v němž budou pomocí nástroje Next Generation EU vytvořeny nové nástroje a posíleny klíčové programy s cílem rychle nasměrovat investice tam, kde jich je nejvíce zapotřebí.

Finanční prostředky pro nástroj Next Generation EU navrhuje Komise získat půjčkami na kapitálových trzích na základě dočasného a výjimečného zmocnění Komise k půjčkám (podle rozhodnutí o vlastních zdrojích). Půjčené finanční prostředky budou sloužit jako doplněk prostředků schválených v rozpočtu EU a budou stát mimo výdajové stropy víceletého finančního rámce. V rozpočtu EU budou uváděny odděleně, aby byla zřejmá jejich dočasná a výjimečná povaha a byla zajištěna plná transparentnost.

Získané finanční prostředky pro nástroj Next Generation EU budou spláceny po dlouhou dobu v rámci budoucích rozpočtů EU, od roku 2028 do roku 2058.

Komise navrhuje finanční podporu z nástroje Next Generation EU rozdělit do tří pilířů, a to prostřednictvím grantů ve výši 500 miliard eur a půjček členským státům v objemu 250 miliard eur:

- 1. Podpora členských států v oblasti investic a reforem**

Cílem prvního pilíře je podpora investic a reforem členských států, jež tyto státy potřebují k řešení krize:

¹ Není-li uvedeno jinak, jsou částky vyjádřeny ve stálých cenách roku 2018.

- **Nová facilita na podporu oživení a odolnosti s rozpočtem 560 miliard eur** přidělovaným ve formě grantů (310 miliard eur) a půjček (250 miliard eur) bude podporovat členské státy při provádění investic a reforem, které jsou klíčové pro udržitelné oživení. Členské státy navrhnou vlastním potřebám přizpůsobené vnitrostátní plány na podporu oživení, které budou vycházet z priorit v oblasti investic a reforem stanovených v rámci evropského semestru a které budou v souladu s vnitrostátními plány v oblasti klimatu a energetiky, s plány spravedlivé transformace a dohodami o partnerství a s operačními programy v rámci fondů EU;
 - **Nová iniciativa REACT-EU s rozpočtem 55 miliard eur** poskytne členským státům dodatečné financování v rámci politiky soudržnosti v období 2020-2022, z toho 50 miliard eur z nástroje Next Generation EU v letech 2021 a 2022 a 5 miliard eur již v roce 2020 úpravou stávajícího finančního rámce 2014-2020. Tím bude zajištěno, že nebude přerušeno tok finančních prostředků na klíčová opatření pro zotavení z krize;
 - Na podporu zelené transformace Komise navrhuje vyčlenit **dodatečné finanční prostředky pro Fond pro spravedlivou transformaci v celkovém rozsahu 40 miliard eur**, z toho 30 miliard eur z nástroje Next Generation EU, **a pro Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova v rozsahu 15 miliard eur**. V příštím rozpočtovém období EU budou rovněž posíleny programy politiky soudržnosti, které umožní větší flexibilitu.
- 2. Nastartování ekonomiky EU prostřednictvím pobídek pro soukromé investice**
- Cílem druhého pilíře je nastartování ekonomiky členských států EU tvorbou pobídek pro soukromé investice.
- **Nový nástroj na podporu solventnosti**, který Komise navrhuje vytvořit v rámci Evropského fondu pro strategické investice, má mobilizovat soukromé zdroje pro zajištění naléhavě potřebné podpory jinak zdravým podnikům. Investice budou směřovat k podnikům v nejvíce zasažených odvětvích, regionech a členských státech. Nástroj může být zprovozněn již v roce 2020 a jeho rozpočet bude činit **31 miliard eur**, z toho 5 miliard eur bude poskytnuto z rozpočtu EU v roce 2020 a 26 miliard eur z nástroje Next Generation EU v letech 2021 a 2022;
 - Komise navrhuje **modernizovat Program InvestEU a zvýšit ho o 15,3 miliardy eur**. V rámci Programu InvestEU **bude vytvořena facilita pro strategické investice s rozpočtem ve výši 15 miliard eur**, jež do ní budou vloženy prostředky z nástroje Next Generation EU.
- 3. Ponaučení z krize**
- Cílem třetího pilíře je poučení z krize.
- Komise navrhuje **vytvoření nového a samostatného programu „EU pro zdraví“ s rozpočtem ve výši 9,4 miliardy eur**, z toho 7,7 miliardy eur bude pocházet z nástroje Next Generation EU. Program má investovat prostředky do prevence, připravenosti na krizi, nákupu životně důležitých léčivých přípravků a prostředků, jakož i do zlepšování dlouhodobých výsledků v oblasti zdraví;
 - **Mechanismus civilní ochrany Unie – rescEU bude rozšířen a navýšen o 2 miliardy eur** s cílem vybavit Unii k tomu, aby se mohla připravit na budoucí krizi a reagovat na ně;
 - **Program Horizont Evropa bude navýšen o 13,5 miliardy eur** s cílem financovat životně důležitý výzkum v oblasti zdraví, odolnosti a ekologické a digitální transformace;
 - **Podpora globálních partnerů Evropy prostřednictvím nástroje pro sousedství, rozvoj a mezinárodní spolupráci bude navýšena o 10,5 miliardy eur a humanitární pomoc o 5 miliard eur.**

Kromě uvedených tří pilířů investic prostřednictvím nástroje Next Generation EU Komise rovněž navrhuje posílit v rozpočtu EU i řadu dalších programů ve srovnání s tím, co bylo projednáno na zasedání Evropské rady v únoru 2020. Patří k nim společná zemědělská politika, Evropský námořní a rybářský fond, program pro jednotný trh a programy podporující spolupráci v oblasti daní a cel,

Nástroj pro propojení Evropy, Erasmus+, program Kreativní Evropa, program Digitální Evropa, Evropský obranný fond, Fond pro vnitřní bezpečnost, Azylový a migrační fond, Fond pro integrovanou správu hranic a nástroj předvstupní pomoci.

Zelená dohoda pro Evropu zůstává klíčovou prioritou evropské strategie pro růst. Veřejné investice do hospodářského oživení by měly respektovat zásadu „neškodit životnímu prostředí“. Komise připraví obnovenou strategii pro udržitelné finance a novou iniciativu týkající se udržitelného řízení společností. Bude podporovat vytváření pracovních míst ve stavebnictví, renovacích a dalších odvětvích s vysokým podílem lidské práce, investice do čistých technologií a hodnotových řetězců, přechod k udržitelné dopravě a alternativním palivům, ochranu a obnovu biologické rozmanitosti a transformaci zemědělství.

Druhou klíčovou prioritou Komise zůstává digitální transformace (rozvoj veřejné elektronické identity, akt o digitálních službách, digitalizace veřejných zakázek, nová strategie kybernetické bezpečnosti). Komise podpoří investice do větší a lepší konektivity, silnější průmyslové a technologické zapojení do strategických částí dodavatelského řetězce, rozvoj strategických digitálních kapacit a schopností, budování reálné ekonomiky založené na datech (společné evropské datové prostory, akt o datech) a spravedlivější a snadnější podnikatelské prostředí.

Další opatření Komise budou zaměřena na to, aby:

- oživení bylo spravedlivé a inkluzivní (spravedlivé minimální mzdy, transparentnost odměňování, evropská záruka pro děti, boj proti daňovým podvodům, strategie v oblasti práv obětí, aktualizovaná agenda dovedností a akční plán digitálního vzdělávání);
- bylo obnoveno řádné fungování jednotného trhu (nová pracovní skupina pro prosazování pravidel, nástroj na podporu solventnosti, dokončení unie kapitálových trhů a bankovní unie, přezkum rámce EU pro hospodářskou soutěž, přezkum obchodní politiky, posílený mechanismus prověřování zahraničních investic, mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích);
- byla posílena odolnost EU (nová strategie bezpečnostní unie EU, nový pakt o migraci a azylu, důslednější koordinace v oblasti veřejného zdraví, posílené řešení krizí);
- oživení bylo založeno na základních právech a plném dodržování zásad právního státu;
- byla dále posílena mezinárodní spolupráce pro zvládání krizí, zejména v zájmu zlepšení společné připravenosti na budoucí zdravotní krize.

V závěru sdělení Komise vyzývá Evropskou radu a spolunormotvůrce, aby návrhy uvedené ve sdělení urychleně posoudili s cílem dosáhnout politické dohody na úrovni Evropské rady. Brzké rozhodnutí umožní okamžité uvolnění finančních prostředků a řešení nejnaléhavějších problémů.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

V Evropském parlamentu se návrh nachází v tzv. přípravné fázi, byl přidělen Hospodářskému a měnovému výboru (ECON) jako gesčně příslušnému výboru. O stanovisko byly požádány: Rozpočtový výbor (BUDG), Výbor pro zaměstnanost a sociální věci (EMPL), Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI), Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE), Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitele (IMCO), Výbor pro dopravu a cestovní ruch (TRAN), Výbor pro regionální rozvoj (REGI), Výbor pro kulturu a vzdělávání (CULT), Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova (AGRI), Výbor pro rybolov (PECH), Výbor pro právní záležitosti (JURI), Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (LIBE) a Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví (FEMM).

V Evropské radě byl plán na podporu hospodářského oživení po pandemii covid-19 předmětem výměny názorů na její videokonferenci konané dne 19. června 2020.

V Radě se plán projednává v pracovní skupině a na jednání Rady ECOFIN dne 9. června 2020 proběhla výměna názorů na předložený plán na podporu hospodářského oživení po pandemii covid-19.

Zpracoval Ing. Josef Palán, odborný konzultant Parlamentního institutu Kanceláře PS PČR.